

Nr 377

Av herr **Ewerlöf m. fl.**, om en allsidig utredning av de problem för näringslivet och arbetsmarknaden, som en gemensam europeisk marknad kan medföra.

Av många tecken att döma synes intresset icke minst bland de ledande industrinationerna för att genom förhandlingar komma fram till en gemensam västeuropeisk marknad vara större än man tidigare förutsatt. Olika alternativ för en lösning kan tänkas, men oavsett vilket vi ger vårt förord måste vi utgå ifrån att det blir ofrånkomligt för vårt land att lämna sin medverkan. Detta är nödvändigt redan av det skälet att våra största handelspartner England och Västtyskland båda deklarerat sin anslutning till dessa strävanden.

Under rådande förhållanden torde det icke vara möjligt för vårt land att ställa sig utanför utan allvarliga återverkningar för vår utrikeshandel och våra konkurrensmöjligheter. Så skulle vi t. ex. kunna bli tvungna att vid export på England forcera en tullbarriär under det att Västtyskland på denna marknad och för samma varor skulle ha den konkurrensfördel som ligger i tullfrihet.

De syften man vill nå med den gemensamma marknaden är att förbättra förutsättningarna för en internationell arbetsfördelning, att möjliggöra en långtgående specialisering och en förlängning av produktionsserierna i närmare anslutning till de tekniska möjligheterna. Allt detta medför fördelar för samtliga de i samarbetet deltagande länderna. Produktionen kan göras rationellare, och den vidgade konkurrensen framtvingar sänkta kostnader och sänkta priser. Uppenbart är dock att inte endast våra exportnäringsar måste räkna med en friare och hårdare konkurrens utan också hemmamarknadens näringar. Att så blir fallet ligger i den gemensamma marknadens natur.

Övergången till en gemensam europeisk marknad måste uppenbarligen ta tid. Det blir fråga om en omställning inte bara för det enskilda företags del utan inom näringslivet såsom sådant. En sådan process kommer naturligtvis att leda till övergående svårigheter, till friktioner och anpassningsbesvär. Under förutsättning att omställningstiden blir tillräckligt lång och att omställningen i god tid kan förberedas såväl företagsmässigt som ekonomiskt-politiskt bör den dock kunna genomföras på ett sätt som länder vår samhälls-ekonomi till långt större fördel än avbräck.

För att vi skall kunna bemästra det problem som här uppställer sig är det nödvändigt att vi noggrant och i god tid gör oss förtrogna med dem och att vi stärker vår ekonomiska beredskap. Det är angeläget att vi redan vid ingången till det nya systemet står väl rustade. Vårt näringsliv måste i den stunden även internationellt sett stå på höjden av effektivitet och modernitet.

Detta förutsätter mycket stora investeringar i anläggningar och maskiner. Redan det förhållandet att man i t. ex. England och Västtyskland kan producera i mycket större enheter och med mycket längre serier skapar för vårt land ett visst underläge. Skulle därtill komma att vi också nödgades arbeta med mindre modern utrustning än dessa länder, skulle vår situation bli än mer besvärlig. Enda möjligheten att konkurrera under dylika villkor skulle då vara att bjuda den lägre lönens konkurrens, en möjlighet som ingen torde vilja godtaga. Det är vidare nödvändigt att näringslivet här liksom i de stora industriländerna får möjlighet att lämna köpare utifrån, särskilt av maskiner och större anläggningar, långsiktiga krediter. Vid konkurrensen mellan olika anbudsgivare vinner mycket ofta den som har den bästa förmågan härtill.

För produktionsenheternas möjligheter att konsolidera och rationalisera, att bygga ut produktionsapparaten och höja produktiviteten spelar den ekonomiska politiken en avgörande roll. Den europeiska marknaden kommer därför att innebära också en konkurrens länderna emellan med avseende å den ekonomiska politik som där förts och föres. Det blir fråga om en konkurrens om den rationellaste skattepolitiken, om möjligheterna att få en snabbt och smidigt fungerande kapitalmarknad till stånd och om utrymmet för produktiva investeringar. Det blir vidare en konkurrens om arbetskraftens faktiska rörlighet och yrkesutbildning och om betingelserna för nyföretagande och riskvilja. Konkurrensen kommer också att gälla valutareservernas storlek och den utrikeshandelns rörelsefrihet, som därigenom skapas.

Inom kommerskollegium pågår undersökning rörande de konsekvenser för svenskt vidkommande som en gemensam marknad kan beräknas medföra. Uppenbarligen är det dock fråga om en relativt begränsad utredning. Problemet är emellertid så vittomfattande och så ytterligt aktuellt, att det synes oss nödvändigt att så snart ske kan få det allsidigt belyst under medverkan från berörda parter. Vi finner därför påkallat att så snart som möjligt en utredning tillsättes, i vilken det beredes allsidig representation för olika näringsgrenar och för arbetsmarknadens parter.

Med stöd av vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om tillsättande snarast möjligt av en utredning med representanter för olika näringsgrenar och arbetsmarknadens parter med uppgift att ingående pröva de problem av främst ekonomisk-politisk art, som kan vara förknippade med omställningen av det svenska näringslivet inför en anslutning till en gemensam europeisk marknad.

Stockholm den 26 januari 1957

Ebon Andersson
Carl Eskilsson

Ragn. Bergh
Erik Hagberg

K. G. Ewerlöf
E. Birke
Axel Mannerskantz